

ОДГОВОРИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА
УПИТНИК КАНЦЕЛАРИЈЕ ВИСОКОГ
КОМЕСАРА ЗА ЉУДСКА ПРАВА УН –
ЉУДСКА ПРАВА У ПРАВОСУЂУ,
УКЉУЧУЈУЋИ МАЛОЛЕТНИЧКО ПРАВОСУЂЕ

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА И
ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

Датум слања: 20.1.2021. године

Садржај

Увод.....	2
Одговори Републике Србије на Упитник Канцеларије Високог комесара за људска права УН – Људска права у правосуђу, укључујући малолетничко правосуђе	3
Responses of Republic of Serbia to the Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights - Human Rights in the Judiciary, Including Juvenile Justice.....	8
Упитник.....	13

Увод

Посредством Сталне мисије Републике Србије при УН и другим међународним организацијама у Женеви, *Канцеларија Високог комесара УН за људска права* проследила је ноту да се за потребе израде извештаја о изазовима на плану поштовања људских права у контексту борбе против свих аспеката светског проблема са дрогама доставе релевантне информације.

Одговор је сачињена на бази информација достављених од стране Министарства правде и Министарства унутрашњих послова, као и информација којима располаже Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог.

Одговори Републике Србије на Упитник Канцеларије Високог комесара за људска права УН – Људска права у правосуђу, укључујући малолетничко правосуђе

1. Приликом примене полицијских овлашћења „довођење и задржавање лица у службеним просторијама Министарства унутрашњих послова“, предузимају се мере на спречавању и сузбијању заразне болести COVID-19, при чему се доведеним и задржаним лицима мери температура приликом уласка у објекте Министарства, дезинфикују руке и обезбеђује им се заштитна маска за лице.

У складу са препорукама Заштитника грађана покренут је поступак за допуну Споразума о сарадњи између Министарства правде и Министарства унутрашњих послова како би се у потпуности уредио начин и услови под којима се задржавање лица може спроводити у заводима за извршење кривичних санкција, између осталог смештај задржаних лица у посебне просторије, одвојено од других лица лишених слободе, као и начин на који ће се задржаним лицима обезбедити средства и услови за одржавање личне хигијене.

Управа за извршење кривичних санкција Министарства правде правовремено је реаговала у циљу спречавања могуће епидемије вируса COVID-19 у заводима за извршење кривичних санкција. Почетком фебруара месеца 2020. године, успостављена је сарадња са Институтом за јавно здравље Србије и Инфективном клиником Клиничког центра Србије, од којих су добијена одговарајућа упутства и препоруке за поступање запослених и лица лишених слободе у заводима. Управа за извршење кривичних санкција дана 14.02.2020. године, донела је наредбу за све заводе да се придржавају предложених мера превенције издатих од стране Института за јавно здравље Србије, у циљу спречавања ширења инфекције. У другој половини фебруара месеца посете лицима лишеним слободе забрањене су само у Специјалној затворској болници у Београду, а у осталим заводима су се одвијале уз повећане мере хигијене. Дата су упутства у односу на пријем нових лица у затворе, коришћење заштитне опреме у затворима, потребном нивоу хигијене (у случајевима блиског контакта ношење маске, заштитних рукавица, правилном начину бацања заштитне опреме након употребе, употреби дезинфекционих средстава, прању веша и постељине и др). У том тренутку дата је напомена да ће се у складу са развојем ситуације и новим сазнањима, с обзиром да је реч о новом вирусу, правовремено реаговати.

Дана 11.03.2020. године, директор Управе издао је наредбу свим заводима да се у циљу спречавања могуће епидемије Корона вируса у пеналним условима, а у складу са препорукама које је дао Институт за јавно здравље Србије и Инфективна клиника Клиничког центра Србије примењују следеће мере: набавка потребних количина безконтактних топломера, средстава за дезинфекцију и хигијену у циљу спровођења заштитних мера, упутство за запослене који болују од акутних респираторних инфекција, да не долазе на посао у препорученом периоду; уведена је обавеза редовног вршења провере телесне температуре безконтактним топломерима за све запослене који долазе на смену у завод, као и за сва друга лица која по било ком основу долазе у завод, а лицима код којих се установи повишена температура неће се дозволити улазак у завод; сва новопримљена лица лишена слободе издвајају се након пријема и смештају у мање собе у периоду од две недеље, када су под појачаним здравственим надзором, посете лицима лишеним слободе у Специјалној затворској болници и даље су забрањене, а у осталим заводима ограничене на 15 минута само са једним посетиоцем који је у обавези да носи маску уколико просторија за посете није преграђена стакленом препреком.

Ванзаводска права и погодности, као и радно ангажовање ван завода се одлажу до даљег, при чему су заводи обавезани да обавесте сва лица лишена слободе да ће се сва суспендована ванзаводска права и погодности након нормализације стања надокнадити. Наведене мере редовно су преиспитиване. Заводи су упућени на директну сарадњу са епидемиолошким службама Завода за заштиту здравља у месту завода која су у надлежности Министарства здравља у циљу добијања једнаке здравствене заштите, у случају сумње на инфекцију лица лишених слободе. Издата су упутства за поступање здравствених служби у заводима, о упућивању лица у Специјалну затворску болницу, као и о сталној координацији за упућивање лица лишених слободе, која имају индикације, у специјализоване здравствене установе у оквиру Министарства здравља. Лицима лишеним слободе обезбеђен је једнак ниво здравствене заштите у оквиру здравственог система Републике Србије.

Од дана 30.03.2020. године, забрањене су све посете осуђеним лицима. Право адвоката на посете својим брањеницима обавља се уз пуне мере заштите, које подразумевају стаклену или другу провидну баријеру, као и обавезно коришћење заштитних маски и рукавица.

Наведене мере редовно су преиспитиване, у сладу са препорукама надлежних органа и тренутног стања у држави. Од дана 12.05.2020. године, поново су успостављене посете осуђеним лицима, али су ограничене на 15 минута са само једним посетиоцем, уз обавезно мерење температуре лицима која долазе у посету, пролазак кроз дезо баријере, дезинфекцију руку, обавезно коришћење заштитних маски и рукавица, а за лица лишена слободе и коришћење визира, обавезну дистанцу, као и обављање мера дезинфекције, након завршетка посете.

Од дана 03.06.2020. године, заводи су обавештени да престају ограничења везана за посете лицима лишеним слободе уз поштовање свих мера заштите.

Казнено-поправни заводи у Нишу, Сремској Митровици, Пожаревцу-Забели, Панчеву, Специјална затворска болница у Београду и др. установе у систему извршења кривичних санкција су у циљу спречавања ширења Корона вируса, започели производњу заштитних маски и заштитних одела. Поред тога, централизовано снабдевање завода заштитном опремом је редовно, тако да се врши континуирана испорука маски, рукавица, дезинфекционих средстава и др. опреме.

Поред наведених препорука, преведен је текст публикације Светске здравствене организације под називом „Припремљеност, превенција и контрола COVID-19 у затворима и другим објектима за притвор лица“ и дистрибуиран је свим заводима за извршење кривичних санкција.

Све предузете мере су урађене са циљем заштите лица лишених слободе, тако да ниво заштите њихових права није смањен, осим у неопходном обиму у циљу спречавања могуће епидемије вируса COVID -19 у затворима.

У односу на питање како се пандемија одражава на ментално здравље лица лишених слободе, напомињемо да су се осуђеници у српским затворима добровољно ангажовали у производњи маски и заштитних одела у циљу спречавања ширења Корона вируса. Такође, организовали су и акцију уступања obroка за најугроженије становништво у пандемији. Закључак је да се у тешкој ситуацији која је задесила целу земљу осуђеничка популација укључила у борбу против пандемије, са идејом солидарности у пружању помоћи грађанима, иако се налазе у затвору, а што је утицало и да се у психолошком смислу, на

позитиван начин суоче са последицама пандемије. Такође, појачан је рад затворског особља са лицима лишеним слободе, како би превазишли недостатак контакта са породицама, па су и мере које су се односиле на повећање телефонског контакта, увођења контакта преко скајпа у појединим затворима, омогућавање боравка на свежем ваздуху у дужем трајању, као компензационе мере, допринеле суочавању са пандемијом без значајнијих психолошких проблема.

2. Решењем министра унутрашњих послова од 14.02.2018. године образована је Комисија за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре која, између осталог, учествује у реализацији пројекта „Норвешки позив 2018“ који финансира Влада Краљевине Норвешке. Предметни пројекат бави се приоритетом Министарства унутрашњих послова који се односи, између осталог и на побољшање материјалних услова у просторијама за задржавање лица у виду реконструкције постојећих и изградњу нових просторија. Амбасада Краљевине Норвешке издвојила је средства у износу од око 800.000 америчких долара за реновирање и адаптацију просторија за задржавање у Министарству унутрашњих послова. Имајући у виду опредељена средства, динамику радова и тренутне тржишне услове, предметним пројектом биће завршена реконструкција 63 просторије за задржавање лица, са листе приоритета. До сада су завршени радови на адаптацији 40 просторија за задржавање, док су радови на адаптацији 23 просторија за задржавање у току.

Услови у заводима Управе за извршење кривичних санкција уклађени су са европским стандардима у погледу остваривања права и положаја лица лишених слободе у заводима. У односу на материјалне услове смештаја у заводима, Управа континуирано предузима активности на реновирању постојећих капацитета и изградњи нових. На основу Стратегије развоја система извршења кривичних санкција до 2020. године и Стратегије за смањење преоптерећености смештајних капацитета у заводима за извршење кривичних санкција до 2020. године, извршене су многобројне реконструкције и изграђени су нови објекти. У контексту мера изазаваних пандемијом вируса COVID -19, извршена је реорганизација у оквиру постојећих објеката у заводима у циљу формирања карантина у пријемним одељењима за новопримљена лица, као би се интензивно пратило њихово здравствено стање у периоду од 14 дана, предузете су и остале потребне активности у циљу обезбеђивања заштитне опреме, њеног складиштења, као и уклањања отпада на прописан начин, обезбеђивања прописаних хигијенских мера и др.

У складу са препорукама датим у Изјави о принципима везаним за третман лица лишених слободе у контексту пандемије заразе вирусом COVID -19 Савета Европе, примењивани су механизми за ранији отпуст из затвора, као и за укидање мере притвора у свим случајевима у којима су испуњени законом прописани услови. Применом института условног отпуста, превременог отпуста, укидањем мере притвора, као и рестриктивним упућивањем нових лица на издржавање казне затвора бројно стање лица лишених слободе је од 15. марта до 10. маја 2020. године, смањено за 979 лица. У овом тренутку бројно стање лица лишених слободе је мање за око 900 у односу на период непосредно пре почетка епидемије. Смањењем броја лица лишених слободе у заводима, стварају се повољнији услови за примену мера које су неопходне у циљу превенције ширења вируса у затвореним системима.

У односу на поступање завода у случајевима отпуштања лица лишених слободе из завода уколико су активни случајеви болести COVID-19 у време отпуштања, или су били у контакту са случајем COVID-19 и још увек траје 14-дневни карантин, примењују се препорке СЗО које се односе на сарадњу са локалним властима и установама у надлежности

Министарства здравља и сигурним смештајем отпуштеног лица где може да настави са карантинном, односно лечењем. Спровођење наведених мера обавља се на основу успостављене сардње Управе за извршење кривичних санкција, на централном новоу са Министарством здравља и Институтом за јавно здравље РС, као и на локалном новоу са надлежним органима и институцијама.

3. Републичко јавно тужилаштво усвојило је Методологију за спровођење истраге у случајевима злостављања од стране полиције у форми обавезујућег упутства за тужиоце, док је Министарство унутрашњих послова 18.10.2017. године донело Упутство о Методологији за спровођење истраге у случајевима злостављања од стране полиције, при чему је поступање по наведеној Методологији обавезујуће за носиоце јавнотужилачких функција, као и за полицијске службенике.

Према наведеној Методологији, истрагу у случајевима у којима постоје наводи о злостављању од стране полиције спроводи јавни тужилац, који изузетно може поверити извршење појединих доказних радњи Сектору унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова. У складу са поменутом методологијом, истрагу не треба да води јавни тужилац који је поступао или поступа и у предмету у којем се оштећени (наводна жртва злостављања) појављује као окривљени или сведок. Сходно томе, ако у току било којег кривичног поступка неко изнесе „уверљиву оптужбу“ или постоје јасне индикације да је окривљени или сведок злостављан, формираће се посебан кривични предмет у коме ће се проверити такви наводи и у њему ће поступати други јавни тужилац.

У складу са поглављем 4. наведене Методологије „јавни тужилац преко Сектора унутрашње контроле може да иницира поступак у којем окривљени полицијски службеник може бити суспендован до окончања истраге. Испитивању сведока, укључујући и оштећеног, не могу присуствовати полицијски службеници. Изузетно, уколико то налажу разлози безбедности, испитивању сведока могу присуствовати полицијски службеници који нису учествовали у догађају који је предмет истраге“.

Напомињемо да у Министарству унутрашњих послова није било одступања у примени Методологије од почетка пандемије COVID-19.

Управно–судски надзор за лица лишена слободе, обезбеђен је од стране судије за извршење кривичних санкција, који је путем посета заводима и механизма притуживања и одлучивања по захтевима за судску заштиту лица лишених слободе, контролисао мере које се спроводе током пандемије. Такође, Заштитник грађана (Омбудсман) је кроз посете заводима и одлучујући по притуживањима лица лишених слободе вршио екстерни надзор над спровођењем мера током пандемије, што уз постојеће механизме инспекције од стране Управе и интерног система притуживања, представља ефикасан систем заштите права лица лишених слободе. Поступци за остваривање и заштиту права лица лишених слободе су хитни поступци, тако да су на исти начин обављани и током пандемије.

4. Министарство унутрашњих послова није користило видео-конференције или неке друге замене за лично присуство задржаних или притворених лица током поступака преиспитивања законитости лишавања слободе или у вези са кривичним поступцима.

Поред наведеног, истичемо да задаци Комисије за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре, између осталог, укључују остваривање контроле и надзора предмета са елементима мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака извршених од стране полицијских службеника, остваривање надзора над

применом акта који регулише поступање према доведеним и задржаним лицима, као и спровођење препорука релевантних међународних уговорних тела у пракси Министарства унутрашњих послова.

Република Србија је у процесу увођења система за видео-конференције у судовима, али само за испитивање сведока и вештака. Према важећим одредбама Законика о кривичном поступку, није предвиђена употреба видео-конференције за испитивање оптужених и притворених лица.

Током ванредног стања, које је проглашено на основу Одлуке о проглашењу ванредног стања од 15.3.2020. године, због пандемије КОВИД-19, а на основу Уредбе о начину учешћа оптуженог на главном претресу у кривичном поступку који се одржава за време ванредног стања проглашеног 15.3.2020. године, у току првостепених поступака присуство окривљених, за које се сумња да су кршили епидемиолошке прописе, обезбеђивано је путем видео линка. Одмах након престанка ванредног стања 6. маја 2020. године, са овом праксом је прекинуто.

Responses of Republic of Serbia to the Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights - Human Rights in the Judiciary, Including Juvenile Justice

1. During the exercise of police powers “bringing and detaining persons in the official premises of the Ministry of Interior”, measures have been taken to prevent and suppress the infectious disease COVID-19, whereby the brought and detained persons` temperature has been measured when entering the Ministry's facilities, their hands have been disinfected and they have been provided with protective face masks.

In accordance with the recommendations of the Protector of Citizens, a procedure has been initiated to amend the Agreement on Cooperation between the Ministry of Justice and the Ministry of Interior in order to fully regulate the manner and conditions under which detention can be carried out in institutions for enforcement of criminal sanctions, among other things, accommodation of detainees in special rooms, separate from other persons deprived of their liberty, as well as the manner in which the detained persons will be provided with the means and conditions for personal hygiene.

The Administration for the Enforcement of Penal Sanctions of the Ministry of Justice reacted in a timely manner in order to prevent a possible epidemic of the COVID-19 virus in the institutions for the enforcement of criminal sanctions. At the beginning of February 2020, cooperation was established with the Institute of Public Health of Serbia and the Clinic for Infectious and Tropical Diseases of the Clinical Center of Serbia, from which appropriate instructions and recommendations for the conduct of employees and persons deprived of their liberty in institutions were obtained. On 14 February 2020 the Administration for the Enforcement of Penal Sanctions issued an order for all institutions to adhere to the proposed prevention measures issued by the Institute of Public Health of Serbia, in order to prevent the spread of infection. In the second half of February, visits to persons deprived of their liberty were prohibited only in the Special Prison Hospital in Belgrade, and in other institutions visits took place with increased hygiene measures. Instructions were given regarding the admission of new persons to prisons, the use of protective equipment in prisons, the required level of hygiene (in cases of close contact: wearing masks, protective gloves, proper disposal of protective equipment after use, use of disinfectants, washing clothes and bedding, etc. At that moment, it was noted that in accordance with development of the situation and new knowledge, given that this is a new virus, they will react in a timely manner.

On 11 March 2020, the Director of the Administration issued an order to all institutions to apply the following measures in order to prevent a possible epidemic of coronavirus in penal conditions, and in accordance with the recommendations given by the Institute of Public Health of Serbia and the Clinic for Infectious and Tropical Diseases of the Clinical Center of Serbia: provision of required quantities of non-contact thermometers, disinfectants and hygiene products in order to implement protective measures, instructions for employees suffering from acute respiratory infections not to come to work within the recommended period; the obligation to regularly perform body temperature checks with non-contact thermometers has been introduced for all employees who show up for their shift in the institution, as well as for all other persons who come to the institution on any basis, and persons with fever are not allowed to enter the institution; all newly admitted persons deprived of their liberty are separated after admission and accommodated in small rooms for a period of two weeks when they are under increased medical supervision visits to persons

deprived of their liberty in the Special Prison Hospital are still prohibited, and in other institutions visits are limited to 15 minutes to be paid by only one visitor who is obliged to wear a mask if the visiting room is not partitioned off by a glass barrier. Rights and benefits outside the institution, as well as employment outside the institution are postponed until further notice, whereby the institutions are obliged to inform all persons deprived of their liberty that all suspended rights and benefits outside the institutions will be compensated after normalisation of the situation. These measures are regularly reviewed. The institutions were referred to direct cooperation with the epidemiological services of the Institute for Health Protection in the place of the institution, which are under the jurisdiction of the Ministry of Health in order to obtain equal health care, in case of suspicion of infection of persons deprived of their liberty. Instructions were issued for the treatment by health services in institutions, regarding referral of persons to the Special Prison Hospital, as well as permanent coordination for referral of persons deprived of their liberty, who have indications, to specialised health institutions within the Ministry of Health. Persons deprived of their liberty have been provided with an equal level of health care within the health system of the Republic of Serbia.

Since 30 March 2020 all visits to convicted persons have been prohibited. A lawyer's right to visit his/her clients have been exercised with full protection measures, which include a glass or other transparent barrier, as well as the obligatory use of protective masks and gloves.

These measures are regularly reviewed, in accordance with the recommendations of the competent authorities and the current situation in the country. Since 12 May 2020 visits to convicted persons have been re-established, but limited to 15 minutes and to be paid by only one visitor, with mandatory temperature measurement of visiting persons, passing through disinfection barriers, hand disinfection, mandatory use of protective masks and gloves, and for persons deprived of their liberty the use of visors, mandatory distance, as well as taking disinfection measures after the visit.

On 3 June 2020 the institutions were informed that the restrictions related to visits to persons deprived of their liberty would cease, while respecting all protection measures.

Penitentiary-correctional institutions in Niš, Sremska Mitrovica, Požarevac-Zabela, Pančevo, the Special Prison Hospital in Belgrade and other institutions in the system of enforcement of criminal sanctions started the production of protective masks and protective suits in order to prevent the spread of the coronavirus. In addition, the centralised supply of the institutions with protective equipment is regular, so that there is a continuous delivery of masks, gloves, disinfectants and other equipment.

In addition to the above recommendations, the text of the World Health Organisation publication entitled "Preparedness, Prevention and Control of COVID-19 in Prisons and Other Places of Detention" was translated and distributed to all institutions for enforcement of criminal sanctions.

All measures taken were aimed at protecting persons deprived of their liberty, so that the level of protection of their rights was not reduced, except to the extent necessary to prevent a possible epidemic of the COVID-19 virus in prisons.

Regarding the question of how the pandemic affects the mental health of persons deprived of their liberty, we note that the convicts in Serbian prisons have voluntarily engaged in the production of masks and protective suits in order to prevent the spread of the coronavirus.

They also organised an action of providing meals for the most vulnerable population in the pandemic. The conclusion is that in the difficult situation that befell the whole country, the convicted population got involved in the fight against the pandemic, with the idea of solidarity in providing assistance to citizens, even though they are in prison, which made them face the consequences of a pandemic in a positive way. Also, the work of prison staff with persons deprived of their liberty has been intensified in order to overcome the lack of contact with families, so the measures related to increasing telephone contact, introduction of Skype contact in some prisons, enabling longer stays in the fresh air, as compensatory measures, contributed to coping with the pandemic without significant psychological problems.

2. By the decision of the Minister of Interior as of 14 February 2018 the Commission for the Implementation of Standards in Police Conduct in the Field of Torture Prevention was formed which, among other things, participates in the implementation of the project Norwegian Call 2018 funded by the Government of the Kingdom of Norway. The project deals with the priority of the Ministry of Interior, which refers, among other things, to the improvement of material conditions in the premises for detention of persons in the form of reconstruction of existing and construction of new premises. The Embassy of the Kingdom of Norway has allocated funds in the amount of about 800,000 US dollars for the renovation and adaptation of the detention premises in the Ministry of Interior. Having in mind the allocated funds, dynamics of works and current market conditions, the project will complete the reconstruction of 63 rooms for detention of persons, from the list of priorities. So far, works on the adaptation of 40 detention rooms have been completed, while works on the adaptation of 23 detention rooms are in progress.

The conditions in the institutions of the Administration for the Enforcement of Penal Sanctions are in line with European standards regarding the exercise of rights and position of persons deprived of their liberty in the institutions. In relation to the material conditions of accommodation in institutions, the Administration continuously undertakes activities on the renovation of existing capacities and construction of new ones. Based on the Development Strategy for the System of Enforcement of Criminal Sanctions until 2020 and the Strategy for Reducing the Overload of Accommodation Capacities in Institutions for the Enforcement of Criminal Sanctions until 2020, numerous reconstructions have been carried out and new facilities have been built. In the context of measures caused by the COVID-19 virus pandemic, reorganisation was carried out within the existing facilities in the institutions in order to form quarantine in the reception units for newly admitted persons and to intensively monitor their health for a period of 14 days, other activities have been also undertaken aimed at providing protective equipment, its storage, as well as waste disposal in the prescribed manner, providing the prescribed hygiene measures, etc.

In accordance with the recommendations given in the Statement of Principles Relating to the Treatment of Persons Deprived of Their Liberty in the Context of the Council of Europe Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic, mechanisms for early release from prison have been applied, as well as for abolishing the measure of detention in all cases in which prison conditions prescribed by law have been fulfilled. By applying the institute of conditional release, early release, abolishing the measure of detention, as well as restrictively sending new persons to serve prison sentences, the number of persons deprived of their liberty was reduced by 979 persons from 15 March to 10 May 2020. At the moment, the number of persons deprived of their liberty is lower by about 900 compared to the period immediately before the outbreak. By reducing the number of persons deprived of their liberty in prisons, more favourable conditions are created for the implementation of measures required for prevention of spreading the virus in closed systems.

In relation to the treatment of the institution in cases of release of persons deprived of their liberty from the institution if the cases of COVID-19 are active at the time of release, or were in contact with the COVID-19 case and the 14-day quarantine is still ongoing, the WHO recommendations shall apply regarding cooperation with local authorities and institutions under the jurisdiction of the Ministry of Health and safe accommodation of the released person where he/she can continue with quarantine, i.e. treatment. Implementation of the mentioned measures is carried out on the basis of the established cooperation of the Administration for Enforcement of Penal Sanctions, at the central level with the Ministry of Health and the Institute of Public Health of Serbia, as well as at the local level with competent bodies and institutions.

3. The Public Prosecution of the Republic of Serbia adopted the Methodology for conducting investigations in cases of abuse by the police in the form of a binding instruction for prosecutors, while on 18 October 2017 the Ministry of Interior passed the Instruction on the Methodology for conducting investigations in cases of abuse by the police, whereby acting according to the said Methodology is binding for holders of public prosecutorial function, as well as for police officers.

According to the mentioned Methodology, an investigation in cases where there are allegations of abuse by the police shall be conducted by a public prosecutor who may exceptionally entrust the execution of certain evidentiary actions to the Internal Control Sector of the Ministry of Interior. In accordance with the mentioned methodology, the investigation should not be conducted by a public prosecutor who has acted or is acting in a case in which the injured party (alleged victim of abuse) appears as an accused person or a witness. Consequently, if during any criminal proceedings someone makes a “convincing accusation” or there are clear indications that the accused person or witness has been abused, a special criminal case will be formed in which such allegations will be verified and another public prosecutor will act in it.

In accordance with Chapter 4 of the said Methodology, “the public prosecutor through the Internal Control Sector may initiate a procedure in which the accused police officer may be suspended until the end of the investigation. Police officers cannot attend the examination of witnesses, including the injured party. Exceptionally, if required for security reasons, the examination of witnesses may be attended by police officers who did not participate in the event under investigation”.

We note that there have been no deviations in the application of the Methodology in the Ministry of Interior since the beginning of the COVID-19 pandemic.

Administrative and judicial oversight for persons deprived of their liberty was provided by a judge for enforcement of criminal sanctions who controlled the measures implemented during the pandemic through visits to institutions and the mechanism of complaints and decisions upon requests for judicial protection of persons deprived of their liberty. Also, the Protector of Citizens (Ombudsman) performed external oversight of the implementation of measures during the pandemic through visits to institutions and deciding on complaints from persons deprived of their liberty, which, together with the existing inspection mechanisms by the Administration and the internal complaint system, represents an effective system of protection of persons deprived of their liberty. Procedures for exercising and protecting the rights of persons deprived of their liberty are urgent procedures, so they were performed in the same way during a pandemic.

4. The Ministry of Interior did not use video-conferencing or any other substitute for the personal attendance of a detainee or accused person during reviews of the lawfulness of deprivation of liberty or in relation to criminal trials.

In addition to the above, we highlight that tasks of the Commission for the Implementation of Standards in Police Conduct in the Field of Torture Prevention, among other things, include inspection and oversight of cases with torture elements and inhuman or degrading punishment or actions committed by police officers, oversight of implementing the act governing treatment of a person brought in or a detainee as well as implementation of recommendations of the relevant international treaty bodies in practice of the Ministry of Interior.

The Republic of Serbia is in the process of introducing a system for video-conferencing in the courts, but only for the examination of witnesses and experts. According to the current provisions of the Criminal Procedure Code, the use of video conferences for the examination of accused and detained persons is not envisaged.

During the state of emergency, which was declared on the basis of the Decision on declaring the state of emergency as of 15 March 2020, due to the pandemic COVID-19, and on the basis of the Decree on the manner of participation of the accused in the main trial in the criminal proceedings which would be held during the state of emergency declared on 15 March 2020, during the first instance proceedings, attendance of the accused persons who were suspected of violating epidemiological regulations, was provided via a video link. Immediately after the end of the state of emergency on 6 May 2020, this practice was terminated.

Упитник

Следећи упитник има за циљ да помогне државама чланицама, цивилном друштву и другим релевантним актерима у пружању информација и полазних података за горепоменути извештај. На основу концепта „постојећих и изазова у настајању“, извештај ће се фокусирати на неколико питања у вези са лишавањем слободе, укључујући проблеме који су постали озбиљнији због пандемије КОВИД-19.

За сврхе овог упитника, „лица лишена слободе“ јесу лица која се задржавају у свим овлашћеним установама за лишавање слободе у оквиру кривичноправног система, укључујући притвор у прекршајном поступку и затвор након осуђујуће пресуде.

За свако од питања, наведите мере за које сматрате да представљају најбоље праксе и опишите њихов досадашњи позитиван ефекат.

1. Које мере су државе чланице предузеле током пандемије КОВИД-19 како би обезбедиле право на здравље лицима лишеним слободе? Наведите изазове који се јављају при испуњавању основних здравствених и хигијенских потреба лица лишених слободе. Наведите и како пандемија утиче на ментално здравље лица лишених слободе.
2. Које мере су државе чланице предузеле током пандемије КОВИД-19 за уређивање услова у притворским објектима? Наведите информације о изазовима који се јављају при ослобађању појединаца чије пуштање препоручују Високи комесаријат за људска права (ОНСНР) и СЗО.¹
3. Које мере су државе чланице предузеле да би обезбедиле управно-судски надзор за лица лишена слободе? Наведите изазове при обезбеђивању ефективности поступака за утврђивање или преиспитивање законитости лишавања слободе и поштовања права лица лишених слободе, укључујући оне током пандемије КОВИД-19.
4. Да ли су државе чланице увеле видео-конференције или неке друге замене за лично присуство притвореника или оптужених лица током поступака преиспитивања законитости лишавања слободе или у вези са кривичним поступцима? Да ли је за те праксе обавезна сагласност појединца кога се тичу? Које су предности и неповољности тих виртуелних саслушања? Наведите како се тим виртуалним саслушањима омогућава откривање и спречавање мучења и других облика злостављања, као и како се обезбеђује поверљивост комуникације између адвоката и клијената.